

Povinnosť obvineného dostaviť sa na predvolanie **Obligation of an accused person to answer a summon**

JUDr. Karol Čopák, LL.M.

Paneurópska vysoká škola, Fakulta práva, Ústav verejného práva

Abstrakt

Jednou zo základných povinností obvineného v trestnom konaní je dostaviť sa na predvolanie. Príspevok skúma predpoklady vzniku tejto povinnosti, jej obsah, rozsah a dôsledky jej nesplnenia,

Abstract

One of the basic obligations of an accused person in criminal process is to answer a summon. This tribute examines origin of this obligation, its content, extent and consequences of its neglect.

Kľúčové slová

obvinený, povinnosti obvineného, predvolanie, povinnosť obvineného dostaviť sa predvolanie

Key words

accused person, obligations of an accused person, summoning, obligation of an accused person to answer a summon

Úvod

Osoba obvineného^[1] je ústrednou postavou trestného konania, keďže v ňom spravidla má „trojjediné“ postavenie, a to a) ako osoba, proti ktorej sa trestné konanie vedie, b) ako prameň dôkazu vo forme výsluchu obvineného a c) ako predmet výkonu rozhodnutia. Vo vzťahu k osobe obvineného sa v laickej i odbornej verejnosti značná pozornosť venuje predovšetkým právam obvineného, vyplývajúcim mu či už z medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, z Ústavy SR alebo z právnych predpisov so silou zákona či tzv. podzákonných predpisov. Uvedené vyplýva zo skutočnosti, že trestné konanie ako zákonom upravený postup orgánov činných v trestnom konaní a súdov, prostredníctvom ktorého majú byť náležite zistené trestné činy a ich páchatelia majú byť podľa zákona spravodlivo potrestaní, musí v demokratickom a právnom štáte (ktorého ideál sa aj Slovenská republika, minimálne s poukazom na č. 1 ods. 1 Ústavy SR, snaží v rámci svojej existencie dosiahnuť) spĺňať medzinárodné a ústavné štandardy tzv. „trestnej“ vetvy spravodlivého procesu (a to tak vo formálnom ako aj v materiálnom zmysle slova). Spravodlivý proces je zložitým komplexom procesných vzťahov medzi orgánmi štátu, obvineným a medzi inými subjektami zúčastnenými na trestnom procese, ktorý nezahŕňa výlučne práva obvineného. Naopak – spravodlivý trestný proces je prostriedkom, ktorého primárna úloha v právnom štáte je slúžiť ako zábrana proti svojvôli orgánov štátu pri ich boji

s kriminalitou, no zároveň aj ako zábrana marenia trestného konania (a dosahovania jeho cieľa) zo strany jednotlivcov – predovšetkým práve zo strany obvineného.

Vo svetle uvedeného je potom možné konštatovať, že nie je v rozpore s koncepciou spravodlivého trestného procesu, ak sú za účelom dosiahnutia spravodlivosti v rámci trestného procesu jednotlivcom priamo zákonom alebo na základe zákona (po splnení zákonom predpokladaných podmienok) zo strany príslušných orgánov štátu (orgánov činných v trestnom konaní a súdov) ukladané legitímne povinnosti, ktorých splnenie sa od subjektov povinností očakáva a vyžaduje, pričom zároveň pre prípad ich nesplnenia má mať štát k dispozícii efektívne a primerané prostriedky donútenia, prostredníctvom ktorých splnenie týchto povinností (alebo splnenie ich účelu) dosiahnuť.

Z povahy povinností vznikajúcich zo zákona alebo ukladaných na základe zákona vyplýva, že sú inštitútom korelujúcim s právami a slobodami. Povinnosť možno totiž vnímať ako druh obmedzenia určitého práva alebo slobody. V podmienkach právneho štátu však platí, že takého obmedzenia jedného práva, pri dodržaní zásady proporcionality (primeranosti) sleduje (má sledovať) legitímny cieľ, či dokonca je nevyhnuté na realizáciu iného práva, ktoré má v tomto prípade pred povinnosťou obmedzeným právom prednosť.

Na nasledujúcich stranách bude predmetom nášho záujmu jedna zo základných povinností obvineného a síce povinnosť obvineného dostaviť sa na predvolanie pred orgán činný v trestnom konaní alebo súd.

Cieľom uvedenej povinnosti je dosiahnutie účasti obvineného na procesnom úkone orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu (a to za cenu primeraného obmedzenia slobody pohybu obvineného). Zároveň je však potrebné zdôrazniť, že účasť obvineného na procesnom úkone je z pohľadu práva na spravodlivý proces jedným z práv garantovaných obvinenému a mnohokrát aj nevyhnutným predpokladom na uplatnenie iných procesných práv obvineného, spadajúcich pod množinu práva na spravodlivý proces. V prípade neúčasti (nemožnosti zabezpečenia účasti) obvineného na úkonoch príslušných orgánov teda nemusí dochádzať len k mareniu verejného záujmu na zákonnom stíhaní osôb dopúšťajúcich sa nebezpečného protispoločenského konania, ale predovšetkým pre samotného obvineného môže znamenať jeho neúčasť na procesnom úkone znemožnenie realizácie práva na obhajobu v takom rozsahu, aký v jeho prospech právny poriadok predpokladá. Napr. realizácia takých práv obvineného ako sú právo na osobnú obhajobu, právo na pomoc tlmočníka či právo klásť osobne svedkom otázky účasť obvineného na úkone predpokladajú a bez nej je ich realizácia vylúčená.^[2] ESĽP konštantne zastáva názor, že v trestných veciach by mala byť účasť obvineného na konaní nevyhnutnosťou.^[3] Aj napriek tomu, že ESĽP za určitých okolností pripustil možnosť prerokovania veci bez prítomnosti obvineného, nie vždy je táto možnosť v súlade so záujmami spravodlivosti, najmä ak je prítomnosť obvineného nevyhnutná na zistenie skutkového stavu veci.

Cieľom tohto príspevku je na podklade ústavných východísk a účinnej zákonnej právnej úpravy vo vzťahu k povinnosti obvineného dostaviť sa na základe predvolania na procesný úkon vykonávaný v rámci trestného konania, vymedziť predpoklady vzniku tejto povinnosti, jej obsah, rozsah, limity, dôsledky jej nesplnenia či dôsledky nemožnosti alebo marenia jej vzniku a realizácie.

1 Ústavnoprávne východiská existencie povinnosti dostaviť sa na predvolanie

Ako sme už vyššie naznačili – účelom (cieľom) povinnosti obvineného dostaviť sa na predvolanie je dosiahnuť, aby bol obvinený (hoci aj proti svojej vôli) účastný na úkone trestného konania, vykonávaného orgánom činným v trestnom konaní či súdom na ním vopred stanovenom mieste a v ním vopred stanovenom čase. Uvedené v sebe nevyhnutne implikuje, že predmetná povinnosť so sebou pre obvineného prináša obmedzenie jeho časového a priestorového sebaurčenia, resp. obmedzenie možnosti obvineného v súlade s právom sa slobodne (na základe vlastnej vôle) rozhodnúť, kde sa v tom-ktorom časovom okamihu bude nachádzať.

Ústavný poriadok Slovenskej republiky vychádza zo širokého poňatia slobody jednotlivca a realizácie jeho osobnostnej autonómie, ktorej hodnotu v ňom možno vnímať ako jeden z jeho pilierov. V zásade totiž platí, že každý jednotlivec je oprávnený slobodne konať všetko, čo zákon nezakazuje (čl. 2 ods. 3 Ústavy SR). Zároveň zaručuje každému nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia (čl. 16 ods. 1 Ústavy SR), osobnú slobodu (čl. 17 ods. 1 Ústavy SR) či slobodu pohybu (23 ods. 1 Ústavy SR). Slobodu a voľnosť jednotlivca možno z hľadiska Ústavy SR vnímať ako prirodzene existujúci stav, ktorý mu nemusí byť udelený alebo priznaný žiadnym aktom verejnej moci. Naopak – verejná moc je povinná tento *status libertatis* jednotlivca dôsledne rešpektovať a zasahovať do neho (obmedzovať ho) len v primeranej (nevyhnutnej) miere za podmienok stanovených Ústavou a to spôsobom a v rozsahu predpokladanom právnym predpisom so silou zákona (čl. 13 ods. 2 Ústavy SR). Akékoľvek právne povinnosti možno jednotlivcovi uložiť výlučne zákonom alebo na základe zákona [čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy SR]. Vzhľadom na to, že osobná sloboda je ústavne garantovaným princípom a akékoľvek jej obmedzenie je výnimkou z tohto princípu, musí aj úvaha príslušných orgánov o potrebe obmedzenia osobnej slobody jednotlivca svojim postupom v konkrétnom prípade zodpovedať vždy tomuto vzťahu medzi princípom a výnimkou.^[4]

Inak tomu nie je ani v prípade povinnosti dostaviť sa na predvolanie. Uvedenú povinnosť možno charakterizovať ako povinnosť, ktorá vzniká na základe zákona (po splnení zákonom predpokladaných podmienok) v dôsledku potreby zaistenia osobnej účasti obvineného – fyzickej osoby alebo zaistenia osobnej účasti osoby konajúcej za obvineného – právnickú osobu na úkone vykonávaného v rámci trestného konania. Zaistenie osôb v tejto forme sa však nevyhnutne spája so zásahom do osobnej slobody zaisťovanej osoby.

Povinnosť obvineného dostaviť sa na predvolanie, ktoré je najmiernejším zaisťovacím prostriedkom obmedzenia slobody, zasahuje krátkodobo do osobitnej zložky osobnej slobody obvineného, ktorou je sloboda pohybu (garantovaná napr. v čl. 23 ods. 1 Ústavy SR, či v čl. 2 Dodatkového protokolu č. 4 k Dohovoru o ochrane ľudských práv). V zmysle judikatúry ESĽP totiž platí, že pokiaľ zásah do osobnej slobody nedosahuje intenzitu zbavenia slobody, ale ide napr. len o povinnosť v určitej dobe sa hlásiť na policajnom orgáne^[5], je vylúčená aplikácia čl. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a do úvahy prichádza iba aplikácia čl. 2 Dodatkového protokolu č. 4 k Dohovoru o ochrane ľudských práv.^[6]

2 Povinnosť dostaviť sa na predvolanie (úvodný exkurz)

Povinnosť osoby dostaviť sa na nariadený úkon trestného konania, na ktorý bola táto osoba predvolaná (a to bez ohľadu na názor tejto osoby o opodstatnenosti takého úkonu) je jej základnou procesnou povinnosťou. Uvedená povinnosť predvolaného ale nezaťažuje *ex lege* (nevyplýva priamo zo zákona).

Na jej vznik musia príslušné orgány vyvinúť aktivitu vo forme svojho vlastného procesného postupu, pretože práve tento postup je *conditio sine qua non* jej vzniku. Uvedeným procesným postupom je *riadne a včasné doručenie predvolania predvolávanej osobe*. V prípade, že nie sú splnené všetky vyššie zmienené podmienky predvolania, povinnosť predvolaného dostaviť sa k úkonu na základe predvolania nevznikne, alebo vznikne v modifikovanej podobe (napr. pri absencii poučenia o možnosti predvolania alebo o možnosti uloženia poriadkovej pokuty pre prípad nedostavenia sa, nebude možné tieto inštitúty voči osobe, ktorá svoju povinnosť vyplývajúcu jej z predvolania nesplnila, uplatniť) a v dôsledku tejto situácie bude predvolávajúci orgán následne povinný postup smerujúci k riadnemu a včasnému predvolaniu opakovať, prípadne upraviť svoj ďalší procesný postup iným spôsobom.

Ako už vyplýva z vyššie uvedených skutočností, povinnosť dostaviť sa na predvolanie nie je z hľadiska osobného rozsahu jej pôsobnosti v trestnom konaní vlastná výlučne obvinenému. Okrem obvineného totiž možno predvolať aj iné osoby, a to napr. svedka (§ 127 ods. 1 TP), znalca, tlmočníka alebo prekladateľa (§ 53 ods. 2 TP), agenta (§ 117 ods. 11 TP), oznamovateľa trestného činu, poškodeného, osobu, ktorú je potrebné vypočuť k okolnostiam nasvedčujúcim, že mala spáchať trestný čin (t. j. podozrivého) (§ 196 ods. 2 TP), či obhajcu obvineného v konaní proti ušlému (§ 359 TP). Vo vzťahu k trestnému konaniu vedenému proti právnickej osobe je potrebné dodať, že vzhľadom na povahu právnickej osoby (t.j. právom alebo na základe práva vytvorená fiktívna entita, ktorá reálne nemôže sama za seba konať) vzniká povinnosť dostaviť sa na predvolanie osobám, ktoré sú za obvinenú právnickú osobu oprávnené konať [§ 27 ods. 4 zákona č. 91/2015 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj ako „ZTZPO“)], najčastejšie pôjde o štatutárny orgán obvinenej právnickej osoby (§ 27 ods. 1 ZTZPO). Nie je však vylúčené, aby to boli aj iné osoby – napr. zástupca obvinenej právnickej osoby (§ 27 ods. 2 TP) či súdom ustanovený opatrovník (§ 27 ods. 7 ZTZPO). Povinnosť dostaviť sa na predvolanie nie je špecifickou ani z pohľadu štádia trestného konania, pretože môže predvolanému vzniknúť či už v štádiu postupu pred začatím trestného stíhania, v prípravnom konaní ako aj v konaní pred súdom (v súvislosti s konaním hlavného pojednávania či verejného zasadnutia). Ani z pohľadu procesných úkonov nemožno pri povinnosti dostaviť sa na predvolanie badať výraznejšie špecifiká. Platí totiž, že povinnosť dostaviť sa na predvolanie vzniká osobe vo vzťahu k takému úkonu, na ktorý je osoba predvolaná. Pritom spravidla môže ísť o úkony ako sú výsluch obvineného, výsluch svedka, konfrontácia, rekognícia, previerka výpovede na mieste činu, hlavné pojednávanie, verejné zasadnutie a pod. Z hľadiska miesta a času, v ktorom má dôjsť k splneniu povinnosti dostavenia sa na predvolanie možno vychádzať predovšetkým zo všeobecných ustanovení Trestného poriadku o úkonoch trestného konania. V zmysle § 55 ods. 2 TP platí, že úkony trestného konania vykonávajú orgány činné v trestnom konaní a súd zásadne v čase medzi 7.00 hod. a 20.00 hod. a v úradných miestnostiach. V odôvodnených prípadoch môžu byť úkony vykonané aj mimo úradných miestností a mimo uvedeného času.

Napriek všetkým vyššie uvedeným skutočnostiam treba ale zdôrazniť, že povinnosť obvineného dostaviť sa na predvolanie, ako aj ďalšie s ňou priamo spojené procesné vzťahy vykazujú vo vzťahu k obvinenému špecifické odlišnosti, o ktorých podrobne pojednáme v nasledujúcich častiach príspevku.

3 Predpoklady vzniku povinnosti obvineného dostaviť sa na predvolanie

Výlučným predpokladom vzniku povinnosti obvineného dostaviť sa na základe predvolania pred orgán činný v trestnom konaní alebo pred súd na úkon trestného konania, je, ako už bolo vyššie naznačené, riadne a včasné doručenie predvolania obvinenému na úkon, vo vzťahu ku ktorému má povinnosť obvineného dostaviť sa vzniknúť.

Riadne a včasné doručenie predvolania obvinenému na úkon trestného konania je z pohľadu teórie práva možné charakterizovať ako zloženú právnu skutočnosť (t.j. skutočnosť, ktorej právne účinky s ňou spojené, resp. právom predpokladané, vzniknú až v momente kumulatívneho splnenia každej čiastkovej právnej skutočnosti, ktorá zloženú právnu skutočnosť vytvára).

Čiastkové právne skutočnosti, ktorých dôsledkom je vznik povinnosti obvineného dostaviť sa na úkon trestného konania na základe predvolania možno rozdeliť do dvoch skupín, a síce:

- skutočnosti viažuce sa na predvolanie obvineného ako špecifický druh procesného úkonu orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu. Medzi tieto skutočnosti zaraďujeme formu, obsah a podobu predvolania obvineného
- skutočnosti viažuce sa na doručenie predvolania.

3.1 Predvolanie obvineného ako procesný úkon (obsah, forma, náležitosti, podoba)

Predvolanie obvineného je procesným úkonom orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu, ktorým sa uvedené orgány snažia zabezpečiť (obstarať) účasť obvineného na inom úkone trestného konania. Z pohľadu praxe ide o najbežnejší a najmiernejší prostriedok zaistenia účasti obvineného na diani v trestnom konaní. Podľa názoru časti procesu alistickej doktríny platí, že: „*Samotné predvolanie nie je spojené s výkonom donútenia. Pri jeho použití sa predpokladá, že osoba sa dobrovoľne dostaví k orgánu, ktorý ju predvoláva.*“^[7] S uvedeným záverom možno v zásade (resp. čiastočne) súhlasiť. Podľa nášho názoru je predvolanie klasickým prejavom „vrchnostenského“ postavenia orgánov štátu, t. j. je výsledkom procesnej činnosti orgánu verejnej moci a uplatňovania jeho právomoci, na základe ktorého (po splnení zákonom stanovených predpokladov) vzniká presne individualizovanému adresátovi (obvinenému) tohto úkonu procesná povinnosť (ktorú jej uložil orgán verejnej moci) a ktorej riadne splnenie tento orgán od adresáta očakáva. A i napriek tomu, že *prima facie* predvolanie donucovacieho povahu nemá (donútenie nie je jeho primárnym cieľom), tak ako sekundárny cieľ predvolania možno donútenie nepochybne označiť. A to z toho dôvodu, že v prípade nesplnenia povinnosti uloženej obvinenému v predvolaní dostaviť sa na úkon, ktorý je predmetom predvolania, možno splnenie tejto povinnosti od obvineného dosiahnuť inými, dôraznejšími, z ich povahy už primárne donucovacími prostriedkami trestného konania.

Predvolanie obvineného vo svojej podstate predstavuje výzvu príslušného orgánu adresovanú obvinenému, na základe ktorej obvinenému vzniká povinnosť v zásade osobne sa dostaviť v určitom čase pred príslušný predvolávajúci orgán (prípadne na iné v predvolaní uvedené miesto), za účelom účasti obvineného na úkone, ktorý je predmetom predvolania. Do prijatia ZTZPO bolo vylúčené, aby sa namiesto obvineného na základe predvolania adresovaného obvinenému dostavila pred orgán činný v trestnom konaní alebo pred súd iná osoba ako obvinený, ktorá by konala za neho, resp. v jeho mene. Od účinnosti ZTZPO nie je možné ďalej trvať na, že povinnosť dostaviť sa na predvolanie môže splniť

obvinený výlučne osobne, keďže osobná účasť právnickej osoby na procesnom úkone je z povahy veci vylúčená (§ 1 ods. 2 ZTZPO) a za právnickú osobu túto povinnosť môžu splniť výlučne iné osoby, oprávnené konať v mene obvinenej právnickej osoby (§ 27 ZTZPO), pričom najčastejšie pôjde zrejme o jej štatutárny orgán (§ 27 ods. 1 TZPO).

Z hľadiska výsledku procesného postupu predvolávajúceho orgánu možno predvolanie podradiť pod skupinu opatrení^[8] orgánov činných v trestnom konaní a súdov, v čom sú zajedno doktrína trestného práva procesného^[9] i súdna prax^[10].

Ako jednu z kvalitatívnych požiadaviek pre vznik povinnosti obvineného dostaviť sa na základe predvolania pred príslušný orgán vyžaduje Trestný poriadok, aby bolo predvolanie adresované obvinenému „riadne“. Bližšiu špecifikáciu toho relatívne neurčitého zákonného pojmu Trestný poriadok neobsahuje, na čo vo svojej praxi upozornil napr. aj Ústavný súd Slovenskej republiky.^[11] Rovnako zákon neobsahuje ani len exemplatívny výpočet viacerých esenciálnych náležitostí vo vzťahu k forme ani k obsahu predvolania obvineného, po splnení ktorých by bolo možné o určitom predvolaní ustáliť, že čo do formy i obsahu ide o riadne predvolanie. Jedinou *expressis verbis* v Trestnom poriadku pomenovanou obsahovou náležitosťou riadneho predvolania je poučenie o možnosti predvedenia ako aj poučenie o ďalších následkoch nedostavenia sa na predvolanie. Práve nedostatok zákonného textu spočívajúci v absencii bližšieho výpočtu (hoci len príkladného) obsahových náležitostí predvolania vniesol do aplikačnej praxe ale i do doktrínálnych názorov pomerne významnú nejednotnosť o tom, aké predvolanie obvineného je možné považovať za riadne v zmysle § 120 ods. 1 TP. Aplikačné problémy dotýkajúce sa obsahu „riadneho“ predvolania sa už pomocou súdnej praxe podarilo odstrániť (na čo poukážeme nižšie) a v súčasnosti už tieto otázky nevyvolávajú zásadnejšie interpretačné problémy (aplikačné pochopiteľne ostávajú naďalej, keďže zo strany príslušných orgánov nemožno vylúčiť chybný postup ani po tom, čo ho súdna prax už za nezlučiteľný so zákonnými podmienkami vo svojich rozhodnutiach označila), no stále nám nie je známe, či sa súdna prax vyjadrovala k forme predvolania (táto otázka nie je ani v doktríne dosiaľ, podľa nášho názoru, jednotne z hľadiska interpretácie vyriešená).

V zásade možno (vychádzajúc so záverov súdnej praxe a doktrínálnych názorov^[12]) uviesť, že riadne predvolanie obvineného v zmysle § 120 ods. 1 TP by malo z hľadiska svojej obsahovej stránky zahŕňať tieto náležitosti:

- špecifikáciu procesného druhu rozhodnutia, ktorým sa povinnosť dostaviť sa pred orgán činný v trestnom konaní alebo súd kreuje, t. j. jasné označenie, že ide o predvolanie. Najvyšší súd SR totiž napr. v rozsudku zo dňa 23.01.2018, vydanom pod sp. zn. 2Tdo/40/2017, vytkol odvolaciemu súdu (vzhľadom na rozdielnú povahu opatrenia odvolacieho súdu vo forme upovedomenia obvineného oproti predvolaniu obvineného v spojení s tým súvisiacimi procesnými podmienkami uskutočnenia verejného zasadnutia), že: *„Zo samotného obsahu „Predvolania“ teda nie je jednoznačné, či chcela predsedníčka senátu krajského súdu obvineného na verejné zasadnutie predvolať alebo ho o termíne verejného zasadnutia len upovedomiť.“*
- označenie orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu, ktorý obvineného predvoláva.
- uvedenie procesného postavenia obvineného.

- uvedenie druhu úkonu, na ktorý sa obvinený predvoláva (napr. výsluch obvineného, hlavné pojednávanie, verejné zasadnutie a pod.).
- z predvolania musí byť výslovne a jednoznačne zrejmé, že práve (a jedine) predvolávaný obvinený sa má osobne dostaviť.^[13]
- označenie trestnej veci spisovou značkou alebo číslom vyšetrovacieho spisu, pod ktorou predvolávajúci orgán vec vedie spolu so stručným popisom trestnej veci (napr., že ide o trestné konanie vo veci podozrenia zo spáchania trestného činu obchodovania s ľuďmi podľa § 179 ods. 1 Trestného zákona a pod.). Je vhodné, aby uvedených identifikačných znakov bolo v predvolaní uvedených viacero (dostatočne veľa), pre prípad, že by sa v niektorom z nich orgán činný v trestnom konaní alebo súd pomýlili, aby táto chyba neznemožnila vznik povinnosti obvineného dostaviť sa na úkon aj na základe takéhoto síce vadného, ale dostatočne zrozumiteľného predvolania. Ako sa totiž konštatuje v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Tdo/53/2016 zo dňa 04.07.2017: „(...)doručenie predvolania obvineného chybné len v ňom uvedenom paragrafovom znení nemalo žiadny reálny vplyv na obhajobu obvineného, ktorý mal od vznesenia obvinenia 03. marca 2014 (t. j. niekoľko mesiacov) vedomosť o tom, za aký trestný čin je stíhaný.“
- označenie obvineného jeho menom a priezviskom, dňom a miestom narodenia, bydliskom, prípadne uvedením iných údajov potrebných na to, aby obvinený nemohol byť zamenený s inou osobou).
- uvedenie miesta, dátumu a času vykonania procesného úkonu, na ktorý sa obvinený predvoláva. Ak je v predvolaní obvineného uvedený nesprávny dátum alebo čas, v ktorom sa má predvolaný k úkonu dostaviť, takéto predvolanie nie je riadnym predvolaním (v zmysle § 120 ods. 1 TP). Takéto predvolanie nie je spôsobilé privodiť na základe zákona vznik riadnej povinnosti obvineného dostaviť sa na základe predvolania trpiaceho takouto vadou. Ako totiž uviedol ešte NS ČSR: „Ak nie je v zásielke týkajúcej sa úkonu, ku ktorému je potrebné podľa predpisov trestného poriadku obvineného predvolať, uvedený presný čas (deň i hodina) úkonu, nejde o predvolanie podľa predpisov trestného poriadku.“^[14]
- zrozumiteľné poučenie o tom, či je účasť obvineného na úkone nevyhnutná, o možnostiach a dôvodoch ospravedlnenia neúčasti obvineného na úkone, o (ne)možnosti vykonania úkonu v neprítomnosti obvineného, poučenie o možnosti predvedenia ako aj poučenie o ďalších následkoch nedostavenia sa na predvolanie.
- v prípade obvineného, ktorý vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa trestné konanie vedie, prípadne ak existujú dôvodné pochybnosti o tom, či obvinený ovláda jazyk v ktorom sa konanie vedie, by mal byť ako príloha predvolania obvinenému priložený aj jeho preklad do jazyka, o ktorom predvolávajúci orgán vie, že mu obvinený nepochybne rozumie alebo o ktorom možno dôvodne predpokladať, že mu obvinený rozumie. Ako procesne vadné totiž napr. Okresný súd Bratislava I, vo svojom rozhodnutí vydanom pod zn. 8T/23/2013, zo dňa 28.11.2013 označil predvolanie orgánu činného v trestnom konaní, ktorého súčasťou (prílohou) nebol preklad predmetného predvolania do jazyka, ktorému by obvinený rozumel. V predmetnom rozhodnutí príslušný súd uviedol: „Žiada sa dodať, že z obsahu predloženého

vyšetrovacieho spisu nevyplýva, že by predvolanie obvineného (...), predmetom ktorého bolo preštudovanie spisového materiálu (podľa § 208 ods. Tr. por.), zo dňa 20. 09. 2013, (č. I. 192), bolo preložené do jeho materinského, nemeckého jazyka, pričom obsahom práva podľa

- čl. 47 ods. 4 Ústavy SR u osoby, ktorá vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa trestné konanie vedie, sú právo na tlmočníka a právo používať pred orgánmi činnými v trestnom konaní svoj materinský jazyk. Vo vyšetrovacom spise sa nenachádza preklad daného predvolania a ani prípis so žiadosťou prekladateľovi na vykonanie prekladu predvolania.“

Prípadná vada predvolania obvineného, ktorá by spočívala iba v uvedení nesprávneho dátumu vydania predvolania, prípadne v neuvedení dátumu vydania predvolania, nie je takou jeho vadou, ktorá by ho ako „riadne“ predvolanie diskvalifikovala. Uvedené svojim rozhodnutím potvrdil napr. Ústavný súd SR vo svojom uznesení zo dňa 12.04.2017, vydanom pod sp. zn. II. ÚS 254/2017.

Už vyššie sme naznačili, že otázku formy predvolania obvineného považujeme z hľadiska interpretácie príslušných zákonných ustanovení za nevyriešenú. Domnievame sa, že značná časť odborníkov v oblasti trestného práva procesného vychádza z nesprávneho predpokladu, že predvolanie (všeobecne i vo vzťahu k obvinenému) má spravidla písomnú formu, no nevylučujú, že predvolanie môže byť učinené aj v inej forme ako je forma písomná. Čentéš a kol. v tejto súvislosti uvádzajú: „V *naliehavých prípadoch alebo z dôvodu hospodárnosti môže byť osoba predvolaná ústne. Ústne predvolanie sa vykoná telefonicky alebo osobne. O telefonickom predvolaní treba urobiť písomný záznam.*“^[15] V komentárovej literatúre možno nájsť na tento názor: „Predvolanie má byť v zásade písomné, avšak je možné ho vykonať aj ústne, telefonicky, telefaxom alebo elektronickou poštou.“^[16] Obdobne sa k tejto otázke vyjadrujú dokonca aj Ivor, Polák a Záhora, ktorí v tejto súvislosti uvádzajú: „Z hľadiska formy najčastejšia a prevládajúca je písomná forma predvolania. V praxi sa v zásade využívajú príslušné tlačivá spracované podľa požiadaviek Trestného poriadku, do ktorých sa dopĺňajú konkrétne údaje. Nie je vylúčené, aby sa výnimočne, v *naliehavých a odôvodnených prípadoch*, využila aj iná forma, teda napríklad aj ústne, telefonicky a telegraficky. Iné ako písomné predvolanie je *riadne*, ak má ustanovený obsah a predvolaná osoba sa s ním spoľahlivo oboznámila. O takomto predvolaní treba urobiť záznam do zápisnice.“^[17] Opačný názor od vyššie zmienených vychádza z toho, že jedinou prípustnou formou predvolania je písomná forma.^[18] Sme presvedčení, že práve tento (v doktríne ojedinelý) názor je správny a interpretačne udržateľný (čo bližšie rozoberieme v ďalšom texte). Samozrejme nevylučujeme, že v praxi môžu nastať výnimočné situácie, v ktorých bude potrebné zabezpečiť účasť osôb na úkone iným spôsobom, ako je predvolanie. Trestný poriadok, podľa nášho názoru, pamätá aj na tieto situácie, prostredníctvom inštitútu opatrenia podľa § 10 ods. 19 TP kvalitatívne (vzhľadom na jeho právne následky) odlišného od opatrenia, ktoré je predvolaním, a ktoré jedine je spôsobilé prívodiť vznik povinnosti obvineného dostaviť sa na jeho základe pred orgán činný v trestnom konaní alebo pred súd. V prípadoch popísaných napr. Ivorom, Polákom a Záhorom pôjde o „obyčajnú“ výzvu, nemajúcu atribúty predvolania, aby sa určitá osoba dostavila na úkon. Avšak s nesplnením tejto výzvy zo strany jej adresáta nemožno spájať procesné následky, ktoré zákon predpokladá v prípade nesplnenia výzvy obsiahnutej v opatrení, ktoré je predvolaním v zmysle § 120 ods. 1 TP.

K záveru, že jedinou prípustnou formou predvolania (všeobecne i vo vzťahu k obvinenému), ktoré je možné označiť za *riadne* (súladne s podmienkami stanoveným pre predvolanie zákonom), je výlučne

písomná forma, možno dospieť interpretáciou relevantných ustanovení Trestného poriadku o doručovaní. Ide konkrétne o ust. § 65 ods. 1 TP a ust. § 66 ods. 1 TP, pri ktorých je v prvom rade potrebné zdôrazniť a pomenovať ich vzájomný vzťah. Obe vyššie zmienené normy (t. j. tak norma obsiahnutá v § 65 ods. 1 TP ako aj norma obsiahnutá v § 66 ods. 1 TP) upravujú procesný postup pri doručovaní v rámci trestného konania. Zatiaľ čo ust. § 65 ods. 1 TP je normou všeobecnou (*lex generalis*), tak norma obsiahnutá v § 66 ods. 1 TP je normou osobitnou (*lex specialis*) vo vzťahu k § 65 ods. 1 TP.

V zmysle § 66 ods. 1 písm. a) TP platí, že do vlastných rúk sa doručuje (okrem iného) obvinenému aj predvolanie. Ak naformulujeme otázku znejúcu „*aký procesný postup má byť zachovaný v zmysle § 66 ods. 1 písm. a) TP?*“ Odpoveďou je – má byť (i) do vlastných rúk (ako?)(ii) doručené (akým procesným postupom) (iii) obvinenému (komu?) (iv) predvolanie (čo?). V norme obsiahnutej v § 66 ods. 1 písm. a) TP je potom osobitne vyňatý špecifický druh písomnosti (predvolanie) pochádzajúci zo všeobecnej skupiny písomností, o ktorých pojednáva ust. § 65 ods. 1 TP, pričom o tejto písomnosti (ktorá sa doručuje v zmysle § 65 ods. 1 TP) vo vzťahu k obvinenému osobitne platí, že má doručiť osobitným spôsobom (do vlastných rúk), odlišným od všeobecného spôsobu doručenia (tzv. obyčajné doručenie).

Ak potom platí, že v trestnom konaní sa doručujú práve písomnosti, tak potom – ak sa doručuje predvolanie obvinenému (hoc aj bez ohľadu na spôsob doručenia), je jasné, že predvolanie je písomnosťou v zmysle § 65 ods. 1 TP (inak by totiž nemohlo platiť všeobecné pravidlo, že sa má doručovať). Uvedené potvrdzujú aj rubriky uvedené pri § 65 TP (doručovanie) a pri § 66 (doručovanie do vlastných rúk), ktoré naznačujú, že osobitná norma o doručovaní upravuje osobitne od všeobecnej normy o doručovaní práve kvalitatívnu stránku tohto procesného postupu (t.j. vlastnosť „ako“), a nedotýka sa podstaty procesného postupu, ktorý dopadá na písomnosti.

Interpretačnou prekážkou v závere o tom, že predvolanie je za každých okolností písomnosťou (tzn. že predvolanie musí mať vždy písomnú formu), nie je ani znenie ust. § 65 ods. 1 *in fine* TP, podľa ktorého platí, že: „*Ak je potrebné opakovať úkon alebo odročiť hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie, stačí prítomným osobám, ktoré sa majú na ňom znova zúčastniť, oznámiť nový termín. Obsah oznámenia, ako aj skutočnosť, že tieto osoby nový termín vzali na vedomie, sa poznačí v zápisnici.*“ V danom prípade zákonodarca upravil iný procesný postup – odlišný od doručenia, ktorý označil ako „oznámenie“. Toto oznámenie orgán činný v trestnom konaní alebo súd vyhlasuje smerujúc výlučne k osobám prítomným pri vyhlásení oznámenia, o ktorých zároveň platí, že sa majú na úkone znovu zúčastniť. Robí tak osobitným procesným rozhodnutím, ktoré má formu uznesenia podľa § 177 písm. a) TP a ktoré navyše s prihliadnutím na § 178 ods. 1 a 2 TP nie je potrebné vyhotovovať. Záver o zákonom predpokladanej výlučne písomnej forme predvolania nie je rozporný ani so znením podzákonného predpisu, ktorým je vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy (ďalej aj ako „SKP“). V zmysle § 46 ods. 2 SKP skutočne platí, že predvolanie sa robí spravidla písomne. Iná ako písomná forma predvolania v naliehavých prípadoch je však prípustná výlučne, ak to zákon predpokladá. *A contrario* – ak procesný predpis so silou zákona výslovne (teda v súlade so zásadou legality moci, podľa ktorej štátne orgány môžu konať len spôsobom, ktorý ustanovuje zákon) nepredpokladá možnosť predvolania vo forme inej ako je písomná, takáto zákonom nepredpokladaná forma predvolania je neprípustná. Keďže Trestný poriadok vo svojich ustanoveniach

výslovne neustanovuje, že predvolanie môže mať aj inú formu ako je forma písomná, platí, že prípustná je práve a výlučne písomná forma.

Vo vzťahu k podobe predvolania možno uviesť, že podľa v súčasnosti účinného právneho poriadku Slovenskej republiky sa rozoznávajú dve podoby písomností, a to bez rozdielu toho či je pôvodcom písomnosti orgán verejnej moci alebo fyzická osoba či právnická osoba. Písomnosť môže byť vyhotovená v dvoch podobách a to:

- listinnej podobe alebo
- v elektronickej podobe.

Základným prameňom úpravy vzťahov v oblasti elektronickej podoby výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci je zákon č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj ako „zákon o e-Governmente“). Jedným dychom je ale potrebné dodať, že pôsobnosť predmetného zákona je v trestnom konaní vylúčená, a to prostredníctvom § 66a TP, podľa ktorého platí, že: *„Na doručovanie elektronickými prostriedkami podľa tohto zákona sa nevzťahuje osobitný predpis o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci.“*

Na druhej strane Trestný poriadok umožňuje orgánom činným v trestnom konaní a súdu postupom podľa § 65 ods. 8 TP doručovať písomnosti obvinenému, obhajcovi, poškodenému a jeho splnomocnencovi, oznamovateľovi, zákonnému zástupcovi, zúčastnenej osobe a jej splnomocnencovi, ústavu na výkon väzby a ústavu na výkon trestu odňatia slobody aj elektronickými prostriedkami podpísanými zaručeným elektronickým podpisom, avšak táto možnosť sa podľa nášho názoru nevzťahuje na doručovanie písomností do vlastných rúk v zmysle § 66 TP. Ustanovenie § 65 ods. 8 TP je z hľadiska svojho systematického zaradenia v rámci Trestného poriadku zaradené ku všeobecným ustanoveniam o doručovaní. Ustanovenia zákona o doručovaní do vlastných rúk tvoria k predmetnému „všeobecnému“ ustanoveniu tzv. *lex specialis*, t. j. osobitné výnimky (odchýlky) od všeobecných pravidiel. Pokiaľ teda vo všeobecnom zákonom ustanovení (v § 65 ods. 8 TP), týkajúcom doručovania, prípadne v ustanoveniach týkajúcich sa doručovania do vlastných rúk nie je výslovne zmienka o tom, že ustanovenie § 65 ods. 8 TP je potrebné aplikovať aj v prípadoch doručovania do vlastných rúk, aplikovateľnosť predmetného všeobecného ustanovenia (§ 65 ods. 8 TP) je pri doručovaní do vlastných rúk postupom v zmysle § 66 TP vylúčená a prichádza do úvahy výlučne v prípadoch doručovania takých písomností, ktoré nie je potrebné doručovať do vlastných rúk.

Vzhľadom na uvedené potom dochádzame k záveru, že aj v rámci trestného konania môže dôjsť k doručovaniu písomností v oboch podobách známych v právnom poriadku Slovenskej republiky (t.j. tak v podobe listinnej ako aj v podobe elektronickej). Avšak ak Trestný poriadok vo svojich ustanoveniach predpokladá, že písomnosť je potrebné doručiť postupom podľa § 66 TP (do vlastných rúk), tak v takomto prípade sa písomnosti môžu doručiť výlučne v listinnej podobe. Berúc zreteľ na znenie ust. § 66 ods. 1 písm. a) TP, v zmysle ktorého sa do vlastných rúk obvineného (okrem iného) má doručiť aj predvolanie, tak potom jedinou zákonom predpokladanou podobou predvolania, ktorá je vo výsledku spôsobilá privodiť zákonný vznik povinnosti obvineného dostaviť sa pred orgán činný v trestnom konaní alebo pred súd na základe ich predvolania, je listinná podoba tohto procesného úkonu.

3.2 Doručenie predvolania obvinenému

Druhá množina zákonných podmienok, od ktorých riadneho splnenia závisí vznik povinnosti obvineného dostaviť sa na predvolanie k úkonu trestného konania, vykonávaného príslušným orgánom, sa viaže na doručenie predvolania.

Doručovanie je procesný postup príslušných orgánov trestného konania, ktorým napĺňajú pozitívny záväzok štátu voči iným subjektom zúčastneným na trestnom konaní, aby mohli v plnej miere uplatniť v trestnom konaní svoj vplyv a tým zároveň naplniť základný cieľ trestného konania vymedzený v § 1 TP.

Vo vzťahu k obvinenému je doručovanie povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní a súdov, ktorým obvinenému napomáhajú v celom rozsahu realizovať jeho právo na spravodlivý proces. Celkom jednoznačne uvedené pomenoval Ústavný súd SR vo svojom náleze, vydanom pod sp. zn. II. ÚS 52/98, zo dňa 26. januára 1999, v ktorom uviedol: *„Povinnosť doručovať stranám trestného konania písomnosti obsahujúce informácie o úkonoch vo veci a umožniť stranám reagovať na ne treba považovať za súčasť práva na obhajobu, tak ako ďalšie právne postupy, ktoré sa prelínajú celým trestným konaním (účasť pri výsluchu obvinených, svedkov, poškodených, pri konfrontáciách a pod.).“* Splnenie vyššie zmieneného pozitívneho záväzku štátu voči obvinenému sa v prípade doručovania predvolania dosahuje osobitným spôsobom doručovania tohto procesného úkonu. Týmto osobitným spôsobom je doručenie predvolania obvinenému do vlastných rúk [§ 66 ods. 1 písm. a) TP]. Nedodržanie tohto postupu zo strany príslušných orgánov je prekážkou vzniku povinnosti obvineného dostaviť sa na základe predvolania na úkon, ktorý je predmetom predvolania.

Vychádzajúc z ustanovenia § 120 ods. 1 TP v spojení s § 66 ods. 1 písm. a) TP možno konštatovať, že zákon (TP) na doručenie predvolania obvinenému, ako na predpoklad vzniku povinnosti obvineného dostaviť sa predvolanie pred predvolávajúci orgán viaže dve kumulatívne kvalitatívne podmienky.

Prvá podmienka je zárukou zabezpečenia dostatočného časového priestoru pre obvineného medzi dorúčením predvolania a uskutočnením úkonu, pričom tento časový priestor má obvinenému slúžiť na prípravu na úkon, čo v sebe nepochybne zahŕňa aj zváženie obhajobnej taktiky obvineným. Podmienka včasnosti doručenia predvolania je teda garanciou práva obvineného na primeraný čas na prípravu obhajoby. Ustanovenie § 120 ods. 1 TP je normou s relatívne neurčitou hypotézou, pretože vo vzťahu k časovému hľadisku doručenia používa výlučne výraz „včas“, čo možno interpretovať ako zabezpečujúci primeraný čas na prípravu. Čo znamená 'primeraný čas', závisí na okolnostiach každého jednotlivého prípadu (napr. od zložitosti veci, od posúdenia štádia trestného konania a pod.), avšak zmienené musí zahrňovať prístup k dokumentom a ďalším dôkazom, ktoré obvinený potrebuje k príprave svojho prípadu, ako aj príležitosť spojiť sa a hovoriť so svojim advokátom, resp. nájsť si advokáta, ktorý by prevzal jeho obhajobu a pod. [19] Na otázku čo znamená „primeraný čas na prípravu“ nie je možné odpovedať generálne. Uvedené potvrdzuje aj rozhodovacia prax EŠLP, ktorá k vymedzeniu pojmu „primeraný čas“ pristupuje kazuisticky. V zásade však platí, že čo sa týka úkonov v prípravnom

konaní alebo v odvolacom konaní, ESĽP pripúšťa ako primeraný čas na prípravu kratšie časové obdobie, na rozdiel od prípravy na hlavné pojednávanie, kde vyžaduje dlhšie časové obdobie.^[20] Vychádzajúc z vnútroštátnej právnej úpravy obsiahnutej v Trestnom poriadku, ktorý napr. vo vzťahu k lehote, ktorá musí byť dodržaná medzi doručením predvolania obvinenému na hlavné pojednávanie, resp. verejné zasadnutie, ustanovuje, že táto lehota musí byť „*aspoň päť pracovných dní*.“ (§ 247 ods. 1 TP, § 292 ods. 4 TP), je podľa nášho názoru možné dospieť k záveru, že túto lehotu sú príslušné orgány povinné akceptovať *per analogiam* aj pri postupe v prípravnom konaní, čo zároveň vedie aj k záveru, že podľa súčasnej právnej úpravy možno za včas doručené predvolanie obvinenému považovať také, ku ktorého doručeniu dochádza spravidla v lehote piatich pracovných dní pred konaním úkonu. Samozrejme, nie je vylúčené že táto lehota (napr. vzhľadom na jednoduchosť veci) v prípravnom konaní aj kratšia. Samozrejme, nič nebráni orgánom činným v trestnom konaní alebo súdom, aby doručili predvolanie obvinenému aj skôr. No na druhej strane, ako rozporné s právom na primeranú dĺžku trestného konania by bolo možné hodnotiť taký postup, ak by orgán činný v trestnom konaní alebo súd predvolávali obvineného na úkon, pričom jeho plánovaný čas by bol nedôvodne vzdialený od momentu doručenia predvolania obvinenému.

Požiadavka riadneho doručenia predvolania obvinenému sa naplňa prostredníctvom osobitného spôsobu doručovania, ktorým je doručenie do vlastných rúk. Podstata doručovania do vlastných rúk spočíva v tom, že doručujúci orgán (spravidla poštový doručovateľ, no nie je vylúčené, že to bude aj napr. poverený príslušník Policajného zboru, súdny doručovateľ a pod.) vydá doručovanú zásielku iba:

- k rukám jej adresáta, alebo
- k rukám osoby, ktorá bola na tento účel adresátom osobitne splnomocnená buď písomným plnomocenstvom v čase vydania zásielky nie starším ako 6 mesiacov, obsahujúcim osvedčený podpis adresáta alebo plnomocenstvom vydaným poštou^[21] a splnomocnená osoba sa ním pri preberaní zásielky doručovateľovi riadne preukáže, alebo
- osobe oprávnenej konať za adresáta na základe zákona (spravidla pôjde o štatutárny orgán právnickej osoby).

Nepripustné je, ak sa písomnosť doručovaná do vlastných rúk odovzdá osobe, ktorá nepatrí do vyššie uvedeného okruhu. To platí bez výnimky napr. aj na osoby nachádzajúce sa vo výkone trestu odňatia slobody alebo v liečebniach. Doručenie písomnosti určenej do vlastných rúk takejto osobe nemožno nahrádzať púhym oboznámením s doručovanou listinou. Adresát aj v takomto prípade musí prevzatie doručovanej písomnosti vlastnoručne potvrdiť (R 59/1967) uvedením dátumu doručenia a svojim podpisom (najčastejšie na tzv. poštovú doručenkú, ktorá sa v predtlačenej forme nachádza na líci poštovej obálky, z ktorej ju je možné sňať). Práve a výlučne dátum prevzatia zásielky a podpis adresáta (alebo inej na prevzatie zásielky oprávnenej osoby) je dôkazom do doručení. Doručenie písomnosti určenej do vlastných rúk nemožno preukázať iným spôsobom – napr. svedectvom iných osôb, že adresát zásielku určenú do vlastných rúk prevzal (R 52/1975).

V prípade, že adresát zásielky, ktorú treba doručiť do vlastných rúk, nebol pri doručovaní zastihnutý, prichádza do úvahy postup podľa § 66 ods. 3 TP, v zmysle ktorého je možné zásielku uložiť u orgánu, ktorý ju doručuje, pričom v takomto prípade sa adresát musí vhodným spôsobom upovedomiť, že doručujúci orgán mu príde zásielku doručiť opätovne v určitý deň a hodinu. Ak aj napriek

upovedomeniu zostane i nový pokus o doručenie zásielky bezvýsledný, uloží sa písomnosť na pošte alebo orgáne obce a adresát sa vhodným spôsobom upovedomí, kde a kedy si môže zásielku vyzdvihnúť. Ak si adresát zásielku nevyzdvihne do troch pracovných dní od jej uloženia, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel.

Do vlastných rúk sa zásielka doručuje spravidla na tú adresu, ktorú adresát uviedol orgánu činnému v trestnom konaní alebo súdu ako adresu, na ktorej sa zdržuje. Zákon však nerieši situáciu, kam sa má zásielka doručovať, ak adresát zatiaľ nemal možnosť príslušnému orgánu oznámiť takú adresu. V takom prípade by mali príslušné orgány vykonať v prvom rade pokus o doručenie na adresu, ktorú má adresát evidovanú ako trvalý pobyt, prechodný pobyt alebo pobyt v zahraničí v príslušnej evidencii pobytu občanov v zmysle zákona č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky. Na účinné doručenie do vlastných rúk poštou bude v takejto situácii potrebné, pre prípad nezastihnutia adresáta na adrese evidovanej v príslušnej evidencii, použiť špeciálny typ doručenia, na ktorej má doručovateľ možnosť vyznačiť možnosť „adresát nezastihnutý, hoci sa na mieste doručenia zdržiava“.

Doručovanie do vlastných rúk možno realizovať aj v prípade, že adresát si vyhradil doručovanie do poštového priečinku alebo si na základe dohody s poštou preberá zásielky na pošte bez toho, aby mal vyhradený priečinok. V takom prípade sa postupuje v zmysle § 66 ods. 4 TP.

Pokiaľ je obvineným právnická osoba, zásielky sa doručujú jej štatutárnemu orgánu, zvolenému zástupcovi alebo opatrovníkovi na adresu, ktorú uviedli pri prvom výsluchu ako adresu na účely doručovania do vlastných rúk, s tým, že ak túto adresu alebo spôsob doručovania zmenia, sú povinní túto skutočnosť bez meškania oznámiť príslušnému orgánu (§ 27 ods. 5 ZTZPO). V čase pred prvým výsluchom sa pri doručovaní do vlastných rúk právnickej osobe postupuje v zmysle § 68 ods. 1 a ods. 3 TP.

K účinnému doručeniu zásielky, určenej do vlastných rúk môže prísť aj vtedy, ak adresát takú zásielku odoprie prijať, o čom musí doručovateľ adresáta poučiť. Odopretie prijatia zásielky sa v takom prípade poznačí spolu s dátumom a dôvodom odopretia na zásielku a zásielka sa vráti odosielateľovi, ktorý následne postupom podľa § 67 ods. 2 TP posúdi, či bolo odopretie prijatia zásielky zo strany adresáta dôvodné alebo nie. Ak príde príslušný orgán k záveru, že odopretie prijatia zásielky bolo bezdôvodné, považuje sa zásielka za doručенú dňom odopretia jej prevzatia adresátom.

Právna úprava doručovania do vlastných rúk je nad vyššie uvedený rámec osobitne upravená v konaní proti ušlému, kde sa na účinné doručenie písomnosti, určenej obvinenému do vlastných rúk, vyžaduje, aby takáto písomnosť bola doručená do vlastných rúk obhajcu obvineného. Obhajca obvineného má totiž v konaní proti ušlému rovnaké práva ako obvinený (§ 359 TP). Predvolanie na hlavné pojednávanie a na verejné zasadnutie sa tiež vhodným spôsobom uverejní. (§ 361 ods. 2 TP).

Povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu doručovať písomnosti do vlastných rúk je zachovaná aj v prípade, ak sa má predvolanie obvinenému doručovať do cudziny. V takom prípade je nevyhnuté doručovanie vykonať prostredníctvom využitia inštitútu dožiadania (§ 536 ods. 1 TP).

4 Zánik povinnosti obvineného dostaviť sa na predvolanie a jeho následky

V momente ako bolo obvinenému riadne a včas doručené predvolanie s náležitým obsahom, v náležitej forme a podobe, jeho povinnosť dostaviť sa na úkon, ktorý je predmetom predvolania, vzniká. Z povahy tejto povinnosti vyplýva, že nie je časovo neobmedzená. V spojitosti s inými právnymi skutočnosťami preto v čase nasledujúcom po jej vzniku v istom momente v každom prípade určite zanikne.

Medzi dôvody zániku povinnosti obvineného dostaviť sa na predvolanie možno zaradiť:

- splnenie tejto povinnosti zo strany obvineného. Ide o najbežnejší dôvod zániku tejto povinnosti obvineného, ktorá navyše naplňa zákonodarcom sledovaný cieľ, pre ktorý bola táto povinnosť do právneho poriadku zakomponovaná.
- smrť obvineného – fyzickej osoby. Keďže smrťou stráca fyzická osoba svoju právnu subjektivitu (t. j. spôsobilosť mať práva a povinnosti), tak potom v momente smrti obvineného, ktorá by nastala v čase medzi doručením predvolania a uskutočnením úkonu trestného konania, ktorý bol predmetom predvolania, zaniká aj povinnosť obvineného dostaviť sa na takýto úkon.
- včas a dostatočne (hodnoverne) ospravedlnená neúčast obvineného (§ 120 ods. 2 TP, § 293 ods. 8 TP). Povinnosť obvineného dostaviť sa na predvolanie zahŕňa okrem iného aj jeho povinnosť v prípade nemožnosti zúčastniť sa na nariadenom úkone, svoju neúčast riadne a včas príslušnému orgánu ospravedlniť. Podľa judikatúry dostatočné ospravedlnenie predvolanej osoby zahŕňa uvedenie dôležitého dôvodu, ktorý jej bráni zúčastniť sa verejného zasadnutia (napr. dočasná práceneschopnosť alebo iný vážny porovnateľný dôvod), ktorý je podložený hodnoverným spôsobom a oznámenie týchto dôvodov predvolávajúcemu včas t.j. v dostatočnom časovom predstihu tak, aby predvolávajúci orgán stihol vykonať opatrenia, ktoré by predišli zbytočne vynaloženým trovám konania (Rt 83/2001). Ospravedlnenie obvineného z neúčasti na úkone nariadenom príslušným orgánom výlučne prostredníctvom obhajkyne je nepostačujúce, ak si predvolaním chce príslušný orgán trestného konania chce zabezpečiť osobnú účasť obvineného pri tomto úkone (t. j. ak úkon nie je možné vykonať v neprítomnosti obvineného). Táto skutočnosť musí byť vždy osobitne zdôraznená v predvolaniach určených obvinenému, napr. prostredníctvom formulácie – „Vaša účasť je nevyhnutná“ pričom vzápätí má byť obvinený poučený o poriadkových opatreniach. Z tohto dôvodu je potom aj osobnou povinnosťou obvineného v prípade existencie prekážok brániacich mu v účasti na úkone, tieto vyššie uvedeným spôsobom, príslušnému orgánu oznámiť.^[22] Hodnovernosť ospravedlnenia vyžaduje aj neodkladnosť jeho oznámenia potom, ako sa obvinený o dôvode, ktorý mu zabráni v účasti na verejnom zasadnutí, dozvedel.^[23] V prípade, že obvinený ospravedlňuje svoju neúčast na nariadenom úkone zo zdravotných dôvodov, je povinný k ospravedlneniu predložiť aj tzv. kvalifikované vyjadrenie ošetrojúceho lekára. Ak takéto vyjadrenie obvinený spolu s ospravedlnením nepredloží vôbec, alebo predloží výlučne nekvalifikované vyjadrenie lekára, jeho povinnosť dostaviť sa na úkon trestného konania trvá aj naďalej. Za kvalifikované vyjadrenie ošetrojúceho lekára možno považovať výlučne také, z ktoré jednoznačne vyplýva, že zdravotný stav obvineného mu neumožňuje účasť na úkone, na ktorý bol predvolaný, bez toho, aby došlo k ohrozeniu života obvineného alebo k závažnému zhoršeniu zdravotného stavu

obvineného alebo, že v prípade účasti obvineného na nariadenom úkone existuje dôvod nebezpečenstva rozšírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby.

- odmietnutie účasti na hlavnom pojednávaní zo strany obvineného(252 ods. 3 TP) a odmietnutie účasti na verejnom zasadnutí zo strany obvineného (§ 293 ods. 7 TP), prípadne výslovná žiadosť obvineného, aby sa hlavné pojednávanie konalo v jeho neprítomnosti (§ 252 ods. 3 TP) alebo výslovná žiadosť obvineného, aby sa verejné zasadnutie konalo v jeho neprítomnosti (§ 293 ods. 7 TP).Práva zúčastniť sa hlavného pojednávania alebo verejného zasadnutia sa nemožno právne účinne vzdať alebo takú účasť odmietnuť vopred (teda v čase pred doručením riadneho predvolania o tomto úkone, určenom na konkrétny deň, miesto a čas). Ak sa obvinený v čase po vzniku povinnosti dostaviť sa na hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie vzdá práva účasti na tomto úkone alebo odmietne účasť na hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí jeho povinnosť dostaviť sa na základe predvolania na tento úkon zaniká. Obvinený má pritom možnosť svoj výslovný súhlas s konaním úkonu v jeho neprítomnosti, prípadne výslovné odmietnutie svojej účasti formulovať buď špecificky (vo vzťahu ku konkrétnemu termínu úkonu) alebo generálne, vo vzťahu ku celému tomuto úkonu, ak by mal byť vykonaný počas viacerých dní (napr. ak sa hlavné pojednávanie odročí na iný termín). Ak obvinený taký svoj prejav vôle formuluje generálne, vzťahuje sa takýto prejav jeho vôle aj na odročené termíny hlavného pojednávania alebo verejného zasadnutia, ktoré je potrebné považovať za jediný, aj keď „prerušovaný“ úkon trestného konania.^[24] Za obvineného, ktorý je pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, je oprávnený odmietnuť účasti na úkone ako aj výslovnú žiadosť o konaní úkonu v neprítomnosti obvineného za obvineného urobiť jeho zákonný zástupca, a to aj proti vôli obvineného (§ 35 ods. 1 TP). V zmysle § 343 ods. 1 TP sa hlavné pojednávanie a verejné zasadnutie o dohode o vine a treste nemôže konať v neprítomnosti mladistvého obvineného. V prípade, že by mladistvý obvinený súdu doručil žiadosť o konanie hlavného pojednávania alebo verejného zasadnutia o dohode o vine a treste, resp. by výslovne odmietol účasť na týchto úkonoch, takýto jeho prejav vôle by nenadobudol žiadne právne účinky, čo znamená, že jeho povinnosť dostaviť sa na základe predvolania nezanikne a bude naďalej trvať. V prípade, že by sa mladistvý na úkony vymedzené v § 343 ods. 1 TP nedostavil, bude povinnosťou súdu takýto úkon odročiť a v ďalšom procesnom postupe využiť niektorý z prostriedkov na zabezpečenie účasti mladistvého obvineného na tomto úkone v novom termíne.
- akceptácia vyhlásenia obhajcu obvineného, ktorý je pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony je obmedzená ,že netrvá na osobnom výsluchu obvineného na hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí zo strany súdu [§ 252 ods. 2 písm. d) TP, § 294 TP]. V prípade, ak má súd má za to, že vec možno spoľahlivo rozhodnúť a účel trestného konania dosiahnuť aj bez prítomnosti obvineného ktorý je pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony je obmedzená a obhajca obvineného prednesie vyhlásenie, že netrvá na výsluchu obvineného, súd uznesením vyhlásený priamo na predmetnom úkone rozhodne, že tento úkon sa vykoná v neprítomnosti obvineného.
- procesný postup orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu, z ktorého je zrejmé, že povinnosť obvineného dostaviť sa na základe predvolania na úkon zanikla (pôjde napr. o rozhodnutie súdu, že vykoná hlavné pojednávanie v neprítomnosti obvineného; zrušenie

termínu úkonu, ktorý bol predmetom predvolania, zo strany príslušného orgánu; vydanie nového predvolania; odročenie hlavného pojednávania alebo verejného zasadnutia, na ktoré sa obvinený bez dostatočného ospravedlnenia nedostavil, hoci jeho účasť na tomto úkone bola nevyhnutná, na nový termín a pod.).

Ak bola osobná účasť obvineného na úkone, na ktorý bol riadne a včas príslušným orgánom predvolaný, nevyhnutá, a obvinený sa napriek uvedenému na príslušný orgán za účelom splnenia si svojej povinnosti vyplývajúcej mu z takého predvolania bez dostatočného ospravedlnenia zavinene nedostavil (t. j. nepodarilo sa z dôvodu, za ktorý zodpovedá obvinený, dosiahnuť účel predvolania), môže (ale samozrejme nemusí) táto skutočnosť pre obvineného so sebou priniesť aj pomerne závažné právne dôsledky. Všetko to závisí od nesvojvoľného a zásadu primeranosti rešpektujúceho rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní prípadne súdu.

Medzi dôsledky obvineným zavinenej a nedostatočne ospravedlnenej neúčasti na úkone, pri ktorom bola jeho účasť nevyhnutá, možno zaradiť predovšetkým:

- opätovné predvolanie obvineného za účelom riadneho vykonania úkonu, ktorý bol predmetom predvolania (§ 120 ods. 1 TP).
- nariadenie predvedenia obvineného (120 ods. 1 TP).
- uloženie poriadkovej pokuty (§ 70 TP).
- prepadnutie záruky prijatej súdom v prospech štátu (§ 81 ods. 3 TP).
- vzatie obvineného, ktorý bol v dôsledku prijatia záruky súdom ponechaný na slobode, do väzby (§ 81 ods. 4 TP).
- uloženie povinnosti obvinenému nahradiť trovy úkonu, ktorý sa nemohol vykonať alebo úkonu, ktorý bolo potrebné odročiť (§ 554 ods. 1 TP).
- v krajnom (a extrémne závažnom) prípade možno ako *ultima ratio* uvažovať (v prípade úmyselnej neúčasti obvineného) aj o vyvodení trestnej zodpovednosti voči obvinenému za spáchanie prečinu pohrdania súdom podľa § 343 písm. c) Trestného zákona.

Záver

Najvyšší súd Slovenskej republiky v jednom zo svojich nedávnych rozhodnutí^[25] veľmi výstižne pomenoval vzájomný vzťah štátu (štátnej moci) voči jednotlivcovi, keď uviedol, že: „*Štátna moc pochádza od občanov (čl. 2 ods. 1 ústavy) a nie naopak; jednotlivec je východiskom štátu a štát a všetky jeho orgány sú ústavou zaviazané na ochranu a šetrenie jeho práv. Štát nemá práva, štát má ciele a slúži občanom; s ľuďmi musí byť zaobchádzané ako s cieľom, nie s prostriedkom.*“

Máme za to, že vyššie uvedená maxima má svojim prežarujúcim charakterom všeobecnú platnosť pre právny poriadok Slovenskej republiky ako celok, a obzvlášť by ju nemali zo svojho zreteľa spúšťať orgány uplatňujúce právomoc v rámci trestného konania, ktoré je zo svojej povahy charakteristické častými (a nezriedka veľmi vážnymi) zásahmi do základných práv a slobôd jednotlivcov.

Inak tomu nie je ani v prípade využívania inštitútu predvolania obvineného na úkon v trestnom konaní. Predvolanie ako špecifická forma rozhodnutia príslušného orgánu v rámci trestného konania (po splnení zákonom stanovených podmienok) prináša pre obvineného síce mierny no napriek tomu citeľný zásah do osobnej slobody spočívajúci vzniku povinnosti obvineného dostaviť sa na určité miesto a v určitom čase za účelom vykonania úkonu, čo sa nevyhnutne spája s obmedzením časovej a priestorovej autonómie obvineného.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného záveru Najvyššieho súdu SR možno konštatovať, že základnou úlohou orgánov činných v trestnom konaní a súdov (s cieľom v čo možno najmenšej miere nezasahovať do práv a slobôd obvineného a naopak – v čo najväčšej miere ich šetriť a chrániť) bude aj v prípade zaistovania účasti obvineného na úkone formou predvolania v prvom rade veľmi dôsledne zvážiť svoj procesný postup (so zreteľom na hospodárnosť, rýchlosť a efektivitu konania), tak, aby sa zo zaistovania osobnej účasti obvineného (hoci len formou predvolania) nestalo nekvalifikované či dokonca šikanózne uplatňovanie ich právomoci, ktoré už dávnejšie rozhodovacia prax súdov v Slovenskej republike veľmi dôrazne odmieta. [\[26\]](#) Príslušné orgány by mali veľmi citlivo zvážiť kvantitu i trvanie úkonov, na ktorých je účasť obvineného nevyhnutná. A v prípade, že podmienka nevyhnutnej účasti splnená nie je, sú príslušné orgány povinné dbať o to, aby v predvolaní bolo veľmi jasne uvedené, že účasť obvineného na úkone nie je nevyhnutnosťou.

Záverom snád' ešte možno uviesť, že právna úprava inštitútu predvolania obvineného je v súčasnosti, podľa nášho názoru, v celom rozsahu súladná s medzinárodnými štandardami. Na jednej strane dostatočne dbajúca na práva obvineného, no na druhej strane zabezpečujúca aj pre štát dostatočné záruky na to, aby účel predvolania obvineného bol naplnený, ak sa obvinený splneniu povinnosti dostaviť sa na predvolanie pred príslušný orgán vyhýba. Ak vo vzťahu k inštitútu predvolania vyvstávajú právne problémy, tieto sa dotýkajú takmer výlučne oblasti aplikačnej praxe, pričom ide väčšinou o problémy spojené so samotnou faktickou realizáciou predvolania ako s interpretáciou relevantných zákonných ustanovení. Súdna prax je podľa nášho názoru v tejto oblasti dnes rozvinutá v takej miere, že pri dôslednom postupe príslušných orgánov a pri zodpovednom prístupe obvinených k plneniu si svojich povinností, ktoré im z predvolania vyplývajú, nemožno do budúcnosti s veľkou mierou pravdepodobnosti predpokladať vznik zásadne odlišných procesných situácií do tých, na ktoré by už súdy Slovenskej republiky nedali v minulosti odpoveď.

Zoznam použitej literatúry a iné pramene

BURDA, E. – KORDÍK, M. – KURILOVSKÁ, L. – STRÉMY, T. a kol.: Zákon o trestnej zodpovednosti právnických osôb. Komentár. 1. vyd. Bratislava: C. H. Beck, 2018, s. 560, ISBN: 978-80-89603-64-0

BARTOŇ, M. – KRATOCHVÍL, J. – KOPA, M. – TOMOSZEK, M. – JIRÁSEK, J. – SVAČEK, O.: Základní práva. Praha: Leges, 2016, s. 608, ISBN: 978-80-7502-128-1

ČENTÉŠ, J. a kol.: Trestné právo procesné. Všeobecná časť. Šamorín: HEURÉKA, 2016, s. 438, ISBN: 978-80-8173-020-7

ČENTÉŠ, J. a kol.: Trestné právo procesné. Osobitná časť. Šamorín: HEURÉKA, 2016, s. 496, ISBN: 978-80-8173-021-4

ČENTÉŠ, J. a kol.: Trestný poriadok. Veľký komentár. Bratislava: EUROKÓDEX, 2014, s. 944, ISBN: 978-80-8155-021-8

ČÍČ, M. a kol.: Komentár k Ústave Slovenskej republiky. Žilina: EUROKÓDEX, 2012, s. 832, ISBN: 978-80-89447-93-0

DRGONEC, J.: Ústava Slovenskej republiky. Komentár. Teória a prax. 2. vyd. Bratislava: C. H. Beck, 2019, s. 1792, ISBN: 978-80-89603-74-9

IVOR, J. a kol.: Optimalizácia prípravného konania trestného. Praha: Leges, 2017, s. 608, ISBN: 978-80-7502-216-5

IVOR, J. – POLÁK, P. – ZÁHORA, J.: Trestné právo procesné I. Bratislava: WoltersKluwer, 2017, s. 528, ISBN: 978-80-8168-593-4

IVOR, J. – POLÁK, P. – ZÁHORA, J.: Trestné právo procesné II. Bratislava: WoltersKluwer, 2017, s. 492, ISBN: 978-80-8168-618-4

KMEC, J. – KOSAŘ, D. – KRATOCHVÍL, J. – BOBEK, M.: Evropskáúmluva o lidskýchprávech. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 1687, ISBN: 978-80-7400-365-3

KORDÍK, M. – KURILOVSKÁ, L. – ĽORKO, J. – MEZEI, M. a kol.: Trestná zodpovednosť právnickej osoby a jej trestné stíhanie. Bratislava: C. H. Beck, 2018, s. 480, ISBN: 978-80-89603-61-9

MINÁRIK, Š. a kol.: Trestný poriadok. Stručný komentár. 2. vyd. Bratislava: IURA EDITION, 2010, s. 1393, ISBN: 978-80-8078-369-3

MOLEK, P.: Právo na spravедlivý proces. Praha: WoltersKluwer, 2012, s. 576, ISBN: 978-80-7357-748-3

OLEJ, J. – ROMŽA, S. – ČOPKO, P. – PUCHALLA, M.: Trestné právo procesné. Košice: UPJŠ, 2012, s. 300, ISBN: 978-80-7097-965-5

PIROŠÍKOVÁ, M.: Komentár k vybraným článkom Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. 2. vyd. Bratislava: EUROIURIS, 2008, s. 570, ISBN: 978-80-969554-5-9

ŠÁMAL, P. a kol.: Trestní řád. Komentář. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 4700, ISBN: 978-80-7400-465-0

ŠÁMAL, P. – MUSIL, J. – KUČTA, J a kol.: Trestní právo procesní. 4. vyd. Praha: C.H. BECK, 2013, s. 1053, ISBN: 978-80-7400-496-4

ZÁHORA, J. – ŠIMOVČEK, I.: Zákon o trestnej zodpovednosti právnických osôb. Komentár. Bratislava: WoltersKluwer, 2016, s. 344, ISBN: 978-80-8186-413-5

Nález Ústavného súdu SR, sp. zn. II. ÚS 52/98, zo dňa 26. januára 1999

Nález Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 165/02, zo dňa 18.02.2004

Rozhodnutie ESLP vo veci Colozza proti Taliansku, rozsudok zo dňa 12.02.1985, sťažnosť č. 9024/80

Rozhodnutie ESLP vo veci Ekbatani proti Švédsku, rozsudok zo dňa 26.05.1988, sťažnosť č. 10563/83

Rozhodnutie ESLP vo veci Cipriani proti Taliansku, rozsudok zo dňa 30.03.2010, sťažnosť č. 22142/07

Rozhodnutie ESLP vo veci Villa proti Taliansku, rozsudok zo dňa 20. 4. 2010, sťažnosť č. 19675/06

Rozhodnutie ESLP vo veci Guzzardi proti Taliansku, rozsudok zo dňa 06.11.1980, sťažnosť č. 7367/76

Rozhodnutie ESLP vo veci Trijonis proti Litve, rozsudok zo dňa 15.03.2006, sťažnosť č. 2333/02.

Rozhodnutie Najvyššieho súdu ČSR, sp. zn. 11 Tz 9/77, zo dňa 10.3.1977

Rozsudok Najvyššieho súdu ČSR, sp. zn. 7 Tz 11/68, zo dňa 09.04.1968

Rozsudok Najvyššieho súdu SR, 2Tdo/40/2017, zo dňa 23.01.2018

Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2 Tdo 53/2015, zo dňa 22.09.2015

Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4 Tost 41/2012, zo dňa 13.11.2012

Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4Tdo/53/2016, zo dňa 04.07.2017

Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Tdo/32/2015, zo dňa 09.09.2015

Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4 Cdo 34/2018 zo dňa 30.07.2019

Uznesenie Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 8T/23/2013, zo dňa 28.11.2013

Uznesenie Okresného súdu Žilina, sp. zn. 34T/146/2009, zo dňa 27.11.2009

Uznesenie Ústavného súdu SR, sp. zn. II. ÚS 254/2017, zo dňa 12.04.2017

Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd

Vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy

Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v účinnom znení

Zákon č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky v účinnom znení

Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v účinnom znení

Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v účinnom znení

Zákon č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v účinnom znení

Zákon č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov v účinnom znení

Poznámky pod čiarou

[1] Na účely tohto článku obvineným rozumieme aj obžalovaného a odsúdeného v súlade s § 10 ods. 12 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v účinnom znení (ďalej aj ako „TP“), ak z povahy v príspevku uvádzaných skutočností nebude vyplývať inak.

[2] *Colozza proti Taliansku*, rozsudok zo dňa 12.02.1985, sťažnosť č. 9024/80.

[3] *Ekbatani proti Švédsku*, rozsudok zo dňa 26.05.1988, sťažnosť č. 10563/83.

[4] Nález ÚS SR, sp. zn. I. ÚS 165/02, zo dňa 18.02.2004.

[5] *Cipriani proti Taliansku*, rozsudok zo dňa 30.03.2010, sťažnosť č. 22142/07 alebo *Villa proti Taliansku*, rozsudok zo dňa 20. 4. 2010, sťažnosť č. 19675/06.

[6] *Guzzardi proti Taliansku*, rozsudok zo dňa 06.11.1980, sťažnosť č. 7367/76 alebo *Trijonis proti Litve*, rozsudok zo dňa 15.03.2006, sťažnosť č. 2333/02.

[7] OLEJ, J. – ROMŽA, S. – ČOPKO, P. – PUCHALLA, M.: Trestné právo procesné. Košice: UPJŠ, 2012, s. 73.

[8] Opatrením sa v zmysle § 10 ods. 19 TP rozumie neformálne ústne alebo písomné rozhodnutia technicko-organizačnej alebo operatívnej povahy.

[9] Pozri napr. IVOR, J. – POLÁK, P. – ZÁHORA, J.: Trestné právo procesné I. Bratislava: WoltersKluwer, 2017, s. 299, príp. ČENTÉŠ, J. a kol.: Trestný poriadok. Veľký komentár. Bratislava: EUROKÓDEX, 2014, s. 333.

[10] K tomu pozri napr. uznesenie Ústavného súdu SR, sp. zn. II. ÚS 254/2017, zo dňa 12.04.2017.

[11] *Ib idem*.

[12] K tomu pozri napr. IVOR, J. – POLÁK, P. – ZÁHORA, J.: Trestné právo procesné I. Bratislava: WoltersKluwer, 2017, s. 299 a nasl., príp. ČENTÉŠ, J. a kol.: Trestné právo procesné. Všeobecná časť. Šamorín: HEURÉKA, 2016, s. 217.

[13] K tomu ŠÁMAL, P. a kol.: Trestní řád. Komentář. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/document->

wiew.seam?documentId=nnptembrgnpwk5tlge3c443cl4ytsnrri4ytimk-7obtdsma. [cit. 20-10-2019]
s odkazom na český judikát uverejnený pod č. R 29/1997.

[14] Rozhodnutie Najvyššieho súdu ČSR, sp. zn. 11 Tz 9/77, zo dňa 10.3.1977. Pozri tiež napr. uznesenie NS SR, sp. zn. 4 Tost 41/2012, zo dňa 13.11.2012.

[15] ČENTÉŠ, J. a kol.: Trestné právo procesné. Všeobecná časť. Šamorín: HEURÉKA, 2016, s. 217.

[16] ČENTÉŠ, J. a kol.: Trestný poriadok. Veľký komentár. Bratislava: EUROKÓDEX, 2014, s. 333.

[17] IVOR, J. – POLÁK, P. – ZÁHORA, J.: Trestné právo procesné I. Bratislava: WoltersKluwer, 2017, s. 300.

[18] OLEJ, J. – ROMŽA, S. – ČOPKO, P. – PUCHALLA, M.: Trestné právo procesné. Košice: UPIŠ, 2012, s. 73.

[19] Bližšie k tomu MOLEK, P.: Právo na spravlivý proces. Praha: WoltersKluwer, 2012, s. 363

[20] Ib idem, s. 363 a nasl.

[21] Plnomocenstvo, ktoré sa nachádza na formulárovom tlačive pošty možno účinne uplatniť len v prípade, ak je doručovateľom pošta. Naopak, písomné plnomocenstvo s osvedčeným podpisom adresáta možno účinne uplatniť vždy, bez ohľadu na skutočnosť, ktorý orgán (resp. podnik) zásielku doručuje.

[22] K tomu pozri napr. uznesenie Okresného súdu Žilina, sp. zn. 34T/146/2009, zo dňa 27.11.2009.

[23] K tomu pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Tdo/32/2015, zo dňa 09.09.2015.

[24] K tomu pozri bližšie napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2 Tdo 53/2015, zo dňa 22.09.2015.

[25] Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4 Cdo 34/2018 zo dňa 30.07.2019.

[26] Rozsudok Najvyššieho súdu ČSR, sp. zn. 7 Tz 11/68, zo dňa 09.04.1968.